

Hospodáři této země, BRAŇTE SE!

Několik řádků na úvod

V posledních týdnech a měsících se stále hlasitěji ozývají hlasy o potřebě nové úpravy provozování myslivosti v našich končinách. Tyto hlasy byly v případě lesů nastartovány a vzápětí umocněny kúrovovou kalamitou, kdy je potřeba v krátké

Myslivce si zařazujeme mezi lidi, kteří chodí lovit zvěř především na hromadné myslivecké akce. Skutečnost je ale, jako obvykle, složitější.

době znovu zalesnit tisíce hektarů, a to zároveň pro zvýšení stability nových lesů převážně listnáči. Ty jsou však pro spárkatou zvěř mnohem lákavější než např. smrk.

Veřejnost slyší na to, že ztráty na dotovaném zalesňování jdou do miliard a pokud nejsou mladé výsadby listnáčů oploceny, je potřeba paseky donekonečna vylepšovat. Tudíž se veřejné prostředky na naplnění veřejného zájmu - obnovy lesů se všemi jejich funkcemi, vyhazují oknem kvůli zájmové činnosti úzké skupiny obyvatel. Právě tato úzká skupina krytá svým řídicím orgánem v Praze na Těšnově nejhlasitěji kritizuje všechny snahy o změnu stávajícího stavu, aniž by byla ochotná připustit, že si mnohé zavinila sama. Snaha po změnách je velmi hlasitá od lesníků i ochránců přírody, ale v případě hospodaření na zemědělské půdě je situace hospodářů obdobná. I čtenáři Selské revue se dotazují, jak mohou ovlivnit myslivecké hospodaření na svých pozemcích. Z těchto důvodů byl připraven tento článek - jako stručné a zdaleka nevyčerpávající seznámení s platnou legislativou, která upravuje provozování myslivosti.

Co je to myslivost?

Pod pojmem myslivce si většina lidí před-

staví chlápka v typickém zeleném obleku s kloboukem, který chodí na hony. Podle hlášky „*My u nás všichni chodíme na hony*“ si zařazujeme myslivce mezi lidi, kteří chodí lovit zvěř především na hromadné myslivecké akce. Skutečnost je, jako obvykle, složitější. Zjednodušeně, myslivce je člověk, který provozuje myslivost, třeba i sám.

Myslivost je dle platné legislativy „*soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součástí ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví*“. Bohužel při podrobnějším pročítání zákona o myslivosti zjistíme, že je celý o chovu a lovu zvěře. Zachování mysliveckých tradic aby špendlíčkem hledal a starost o ekosystém, jako soubor všeho živého a neživého a zejména vzájemných vztahů mezi nimi, se také v dalším textu neobjevuje. V praxi je péče o ekosystém a také o hospodaření na půdě, jako nutná podmínka pro život zvěře, prováděna především ve vlastnických honitbách, kde vlastník pozemků na nich hospodář a zároveň sám provozuje nebo zajišťuje provozování myslivosti. I to národní kulturní dědictví se ve spolkové myslivosti datuje

někdy od 19. století, a do nástupu komunistického režimu byl výkon práva myslivosti vždy spojen s vlastnictvím pozemků.

Současný zákon o myslivosti však v podstatě oddělil hospodaření na půdě (v krajině), ať různé zemědělské, zahradnické, sadovnické, vinařské či lesnické, od hospodaření se zvěří, a hospodaření se zvěří upřednostňuje před hospodařením na půdě.

Čím hlouběji se do myslivecké praxe budeme ponořovat, tím víc se nám budou vyjevovat jednak myslivci, kteří upřímně milují přírodu a chápou, že zvěř někde musí žít a tudíž někomu může nějak škodit či ujídat z talíře, a snaží se nějak vyvažovat potravní tlak zvěře a zájmy různých hospodářů. Před těmi smekám. A pak jsou myslivci, kterým jde především o lov, tedy si co nejnázve a co nejčastěji vystřelit a úlovek si pak přivlastnit. Předpokládám, že všichni myslivci budou hlasitě tvrdit, že patří k té první skupině a tu druhou jsem si vymyslel.

Kde můžeme myslivost provozovat?

Tento malý definiční přehled je nezbytný, protože mezi veřejností chybí znalost významu základních pojmů, které se zejména v právní úpravě myslivosti používají, tudíž znalost jejich obsahu je nezbytná a není možné si je plést.

Myslivost můžeme provozovat pouze v honitbě.

Honitba je soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků, o níž bylo jako o honitbě rozhodnuto státní správou myslivosti. Minimální výměra pro honitbu ve volnosti je 500 ha, pro obory stačí 50 ha.

Honební pozemky jsou v podstatě všechny pozemky mimo zastavěné území obcí kromě pozemků drah, dálnic, silnic, letišť, pohřebišť apod.

Honební společenstvo, a *ted' pozor!!!*, je sdružení vlastníků souvislých honebních pozemků, které žádá o uznání honitby a rozhoduje o tom, komu a za jakých podmínek bude honitba pronajata, nebo zda bude honební společenstvo hospodařit ve vlastní režii. Honební společenstvo se vytváří především z důvodů potřeby sdružení honebních pozemků, aby mohla vzniknout honitba požadované výměry a rozložení v krajině z pohledu přirozených hranic

honitby a životních areálů převažujících druhů zvěře v honitbě. Jinak řečeno, vlastníci pozemků v honitbě buďto jsou nebo mohou být členy honebního společenstva, aby mohli myslivost na svých pozemcích skutečně ovlivňovat. Na valné hromadě honebního společenstva jako na jeho rozhodovacím orgánu se hlasuje dle klíče 1 hlas/1 ha honebních pozemků, a také 1 hlas za každý započatý hektar. Domnívám se, že pro vlastníka honebních pozemků je výhodné být přímo členem tohoto sdružení a nenechat se zastupovat, jak tomu v řadě případů je. Honební společenstva společenstevních honiteb jsou totiž častokrát personálně provázána s mysliveckým sdružením, které v honitbě myslivost provádí. Má to pak negativní důsledky na zájmy dalších, kteří také na půdě hospodaří. Honební společenstvo je u společenstevních honiteb **držitelem honitby** - osobou, které byla rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti honitba uznána.

Uživatel honitby, většinou její **nájemce**, je ten, komu je honitba z rozhodnutí honebního společenstva pronajata, kdo ji myslivecky užívá. V případě honitby vlastnické rozhoduje vlastník/držitel honitby o tom, zda bude myslivecky hospodařit ve vlastní režii, nebo honitbu pronajme.

Honební pozemky jsou zařazeny do honitby buďto na základě toho, že se jejich vlastníci **stane členem honebního společenstva**, a to osobně nebo na základě plné moci, kterou disponuje některý ze zakladatelů honebního společenstva. Další možností je, že jsou tyto pozemky do honitby tzv. přiřčeny. Přiřčeni je možné provést dohodou mezi vlastníkem pozemků a navrhovatelem honitby nebo rozhodnutím státní správy myslivosti o přiřčeni honebních pozemků k honitbě. Toto přiřčeni nemá přesáhnout 10 % výměry pozemků navrhovatele honitby. Cílem státní správy myslivosti v období tvorby honiteb (zejm. 2002 a 2003) bylo, aby celé území v jejich obvodu působnosti bylo pokryto honitbami.

Škody zvěří

Častou problematikou, kterou uživatelé honebních pozemků musí řešit, jsou škody zvěří na zemědělských či lesních kulturách. Zde je třeba si uvědomit, které škody se nehradí a jejich vymáhání je marné.

Nehradí se škody na nehonebních pozemcích, neošetřených zemědělských kulturách

Současný zákon o myslivosti v podstatě oddělil hospodaření na půdě (v krajině) od hospodaření se zvěří, a hospodaření se zvěří upřednostňuje před hospodařením na půdě.

proti škodám zvěří, nesklizených včes. U lesů se nehradí škody v oplocenkách, boční okus, škody do 1 % jedinců.

Lhůta na uplatnění škod je u lesních pozemků za škody způsobené k 30. 6. běžného roku (za období 1. 7. předcházejícího roku do 30. 6. následujícího roku) do následujících 20 dnů (tedy do 20. 7. je třeba uživateli honitby dát žádost o náhradu škody), u zemědělských do 20 dnů od vzniku škody. Škody se mají řešit dohodou uživatele honitby a uživatele pozemku, pokud k ní nedojde, nezbývá než soudní vymáhání, k čemuž sáhne jen málokdo.

Jak je vymáhat? Jak se vůbec něčeho domáhat?

Tato část se týká především různých pronajatých společenstevních honiteb, kde ze strany uživatele honitby, častokrát místního mysliveckého spolku, není respekt k potřebám a zájmům hospodářů na půdě. Tam, kde se myslivecký hospodářský subjekt v klidu domlouvá na řešení případných

Je třeba mít na paměti, že nejde o veřejný zájem, jak je nám výkon myslivosti neustále prezentován, ale o zájem úzké skupiny obyvatel, jehož komerční výstupy lze snadno ocenit.

Škod zvěří na lesních a zemědělských kulturách, které způsobuje spárkatá zvěř, neustále přibývá.

problémů, organizuje noční stráže u plodin ohrožených zvěří, hradí případně vzniklé škody a vzájemně se respektuje s těmi, kteří hospodaří na půdě, není třeba se následujícími řádky zabývat.

Zákon o myslivosti škody zvěří příliš neřeší. Pokud není ochota na obou stranách jednacího stolu se dohodnout, prakticky není možné se náhrady škody způsobené zvěří domoci. První překážka nastává už v lhůtách na uplatnění škod. Na lesních pozemcích se uplatňují škody vzniklé v průběhu roku od 1. 7. do 30. 6. následujícího roku. Většinou se tak nedostanou do posouzení škody vzniklé na podzim, buďto se na ně zapomeno, nebo se obtížně prokazují. U škod na zemědělských pozemcích, aby hospodář dodržel 20 denní lhůtu, musel by nejméně jednou týdně provádět kontrolu všech svých pozemků křížem krážem

U škod na zemědělských pozemcích je třeba, aby hospodář dodržel 20 denní lhůtu ohlášení. To by ale musel nejméně jednou týdně provádět kontrolu všech svých pozemků křížem krážem a v případě zjištěného poškození okamžitě zpracovávat vyčíslení škod.

a v případě zjištěného poškození okamžitě zpracovávat vyčíslení škod. U škody, kterou lze stanovit až po sklizni, se vyčíslení předkládá do 15 dnů od provedení sklizně. Každopádně nedodržení zákonných lhůt je důvodem k zamítnutí žádosti. Je k diskusi, zda už v okamžiku uplatnění škody je nezbytné stanovit vyčíslení škod znaleckým posudkem. Autor se domnívá, že v této fázi uplatnění a vymáhání škod, kdy má následovat jednání, stačí výpočet zpracovaný tím, kdo škodu uplatňuje. Alespoň zákon o myslivosti o potřebě znaleckého posudku nic neuvádí. Pokud se obě strany na vypořádání škody dohodnou a ta je dle této dohody vypořádána (je na místě dohodu o vypořádání škod formalizovat v písemné podobě s podpisy obou zúčastněných stran, resp. jejich pověřených zástupců), řešení škod končí. Pokud k dohodě nedojde, a škoda není do 60 dnů uhrazena, může poškozený ve lhůtě 3 měsíců uplatnit svůj nárok na náhradu škody u soudu. Není zcela zřejmé, jak se ona lhůta počítá, zda od data zjištění škody nebo jejího uplatnění nebo po oněch 60 dnech. Pokud situace dojde do tohoto stavu, nezbyvá než si nechat zpracovat znalecký posudek (další náklad), spolupracovat s právníkem (další náklad) a ve stanovené lhůtě podat žalobu (další náklad). Při rychlosti našich soudů bude rozhodnuto někdy i do dvou let. Po celou tuto dobu poškozený vynakládá další a další prostředky na nápravu stavu, který nezpůsobil a pořád je tu riziko, že jeho nárok bude soudem zamítnut. I z těchto důvodů řada hospodářů poškozených výkonem myslivosti na svém hospodaření své nároky u soudu neuplatňuje, pokládá to za marný a nekonečný boj s nejistým výsledkem. I proto mohou představitelé Českomorav-

ské myslivecké jednoty problematiku škod zvěří bagatelizovat a uvádět škody v rámci celé republiky v řádu nižších desítek milionů.

Další možností, která se příliš nevyužívá, je přehrát problém na státní správu myslivosti. Totiž podle §39 zákona o myslivosti může nájemce honebních pozemků nebo jejich vlastníků žádat o snížení stavu zvěře až na úroveň minimálních stavů, popřípadě zrušení jejího chovu. Orgán státní správy toto může uživateli honitby uložit. I když tato možnost existuje, státní správa myslivosti ji v praxi neaplikuje. Ale stálo by za to ji vyzkoušet.

Další možností, pokud nelze dosáhnout dohody o nápravě škod způsobených zvěří, je cesta ovládnutí honebního společenstva. V době tvorby honiteb státní správa myslivosti, která prováděla jejich uznávání, nebrala v potaz subjekty hospodařící na půdě na základě různých nájemních či pachtovních smluv. Někdy dokonce v těchto smlouvách bylo uvedeno, že s pozemkem bylo pronajato i právo myslivosti, ani to státní správě nestačilo. Pak se stalo, že zástupci tvořícího se honebního společenstva získali podpisy vlastníků pozemků pro plné moci na zastupování na valné hromadě honebního společenstva, a vše bylo v pořádku. Podpisy nemusely být ověřené, tak se o jejich věrohodnosti dá pochybovat. Autor s tím má osobní zkušenost.

Honební společenstvo má být sdružením vlastníků honebních pozemků a má hájit především jejich zájmy, viz zákon o myslivosti. Lze pochybovat, že by zájmem vlastníků honebních pozemků bylo tyto

Řada hospodářů poškozených výkonem myslivosti na svém hospodaření své nároky u soudu neuplatňuje, pokládá to za marný a nekonečný boj s nejistým výsledkem.

propachtovávat s tím, že na nich pachtýři z důvodů činnosti či nečinnosti třetí strany nemohou dosáhnout předpokládané produkce, tudíž účel tohoto pachtu je ohrožen a zpochybněn. Chtějí-li subjekty hospodařící na půdě vůči způsobu provozování myslivosti něčeho dosáhnout tam, kde zatím dohoda není možná, musí ovládnout honební společenstva. Základem jsou plné moci k zastupování vlastníků půdy na jednání valné hromady, které zruší zároveň plné moci předchozí. Pak bude potřeba zákonným postupem a v souladu se stanovami svolat valnou hromadu honebního společenstva, v jejíž pravomoci je rozhodnutí o uživateli honitby případně o výši nájemného. Ke svolání valné hromady je třeba disponovat alespoň 10 % hlasů všech členů. Honební starosta je pak povinen valnou hromadu svolat. Je třeba mít na paměti klíč k hlasování, kdy jeden i započatý hektar představuje jeden hlas, tudíž hodně malých vlastníků může přehlasovat vlastníky velké, byť celková výměra jejich pozemků je menší, ale je potřebným způsobem rozdělena. Honební společenstvo, kromě výše uvedených kompetencí, se vyjadřuje k plánu mysliveckého hospodaření, tudíž může požadovat zvýšení odstřelů těch druhů zvěře, které působí škody. V případě nedohody mezi držitelem honitby - honebním společenstvem a uživatelem honitby - jejím nájemcem rozhoduje orgán státní správy myslivosti. Domnívám se, že cestou zvýšení nájemného dojde i ke zvýšení odstřelů a hrozba odejmutí honitby stávajícímu uživateli bude mít dost velký výchovný efekt na vztahy mezi mysliveckým a zemědělským či lesnickým hospodařením.

A jak dál?

Stále silnější hlasy volající po nové právní úpravě myslivosti by se měly spojit a nejlépe připravit text nové právní úpravy a ten se pokusit nějak protlačit do Poslanecké sněmovny.

Dokud nebude zákon vycházet ze základní zásady, že zvěř má někde své životní prostředí a někde přijímá potravu, lidově řečeno, že někde žere a někde spí, nežije ve vzduchoprázdnu, ale přebývá na konkrétních pozemcích, jejichž vlastníci z jejich vlastnictví platí daň z nemovitých věcí a pokud jsou hospodářsky úspěšnější, i daň z příjmů, bude tento stát stále podporovat úzkou skupinu obyvatel, jíž přispívá na jejich zájmovou činnost, která jiným působí škody. Domnívám se, že je potřeba znovu spojit vlastnictví půdy s výkonem práva myslivosti. Stávající právní úprava častokrát dokázala pravý opak.

Také by stálo za to se zamyslet nad problematikou zdanění myslivosti. Zatím je poněkud mimo systém. Ale ve státě, kde každý majitel kiosku před nádražím s novinami a alkoholem musí mít EET, by i ti, kteří prodávají zvěřinu a odstřely, měli mít stejnou evidenci tržeb. Odstřely se ve vlastnických honitbách, kde je myslivost součástí jiného podnikání, dost těžce platí, a celý provoz myslivosti v reálných cenách odstřelů i zvěřiny prochází účetnictvím a je součástí daňového přiznání.

Nijak u nás není zdaněno privilegium chodit v krajině se zbraní. V nadcházejících dobách, kdy bude stát shánět finance, kde se dá i nedá, to rozhodně stojí za úvahu.

Současný stav, kdy je zejména spolková myslivost prakticky mimo daňovou povinnost, je dlouhodobě neudržitelný. Pořád je třeba mít na paměti, že nejde o veřejný zájem, jak je nám výkon myslivosti neustále prezentován, ale o zájem úzké skupiny obyvatel, jehož komerční výstupy lze snadno ocenit.

Závěr

Nová právní úprava myslivosti by měla začít od postavení vlastníků honebních pozemků a subjektů, kteří na těchto

Současný stav, kdy ti, kteří hospodaří, nemají prakticky žádná práva k výkonu myslivosti na pozemcích, z nichž platí pachtovné a případně platí státu další daně ze svého hospodaření na rozdíl od těch, kteří myslivost provozují, je nespravedlivý a neudržitelný.

pozemcích hospodaří. Současný stav, kdy ti, kteří hospodaří, nemají prakticky žádná práva k výkonu myslivosti na pozemcích, z nichž platí pachtovné a případně platí státu další daně ze svého hospodaření na rozdíl od těch, kteří myslivost provozují, je nespravedlivý a neudržitelný. Další témata, pro nový zákon o myslivosti jsou např.:

Spolu s lovem a tvorbou honiteb by měl řešit celkové užívání krajiny s důrazem na výkon práva myslivosti, měl by stanovit jasný a v praxi proveditelný postup řešení škod zvěří, měl by zakotvit povinnost ověřených podpisů pro všechny úkony, pokud se se člen honebního společenstva nechá zastupovat. A v neposlední řadě by měl stanovit povinnost platit vlastníkům honebních pozemků nájemné, pokud sami na nich neprovozují myslivost, a jeho minimální výši.

Těch námětů je řada, ale už teď je možné se obrátit na politické strany, aby řekly, co budou, budou-li zvoleny, ve sněmovně prosazovat. Poslanci budou rozhodovat o nás a my můžeme rozhodnout, kdo bude poslancem. Nebo si to aspoň naivně myslíme.

18. 5. 2021

text: Dušan Utinek, odborný lesní hospodář, poradce v oblasti lesnictví a ochrany životního prostředí, soudní znalec pro oceňování pozemků a trvalých porostů, e-mail: dusan.utinek@centrum.cz, tel. 777 252 569

foto: Jiří Michalisko, Igor Hájek a Pixabay.com